

Spis treści

Wstęp	11
1. Wykluczenie finansowe	
jako problem społeczno-gospodarczy	19
1.1. Wykluczenie finansowe w kontekście wykluczenia społecznego – podstawy teoretyczne	19
1.2. Mechanizmy powstawania wykluczenia finansowego	39
1.2.1. Ekonomiczne uwarunkowania wykluczenia finansowego	42
1.2.2. Czynniki psychologiczne sprzyjające generowaniu wykluczenia finansowego	47
1.2.3. Znaczenie czynników społecznych w generowaniu wykluczenia finansowego	53
1.3. Skutki wykluczenia finansowego	55
1.3.1. Skutki wykluczenia finansowego z perspektywy jednostki	57
1.3.2. Konsekwencje wykluczenia finansowego z perspektywy podmiotów rynku usług finansowych	61
1.3.3. Skutki wykluczenia finansowego o charakterze ogólnogospodarczym	62
1.4. Profil osób zagrożonych wykluczeniem finansowym oraz ich sposoby radzenia sobie w obliczu trudności finansowych	65
1.5. Podsumowanie	72
2. Skala i specyfika wykluczenia finansowego w Polsce	
po 2000 roku	75
2.1. Metody pomiaru wykluczenia finansowego	75
2.2. Analiza mierników wykluczenia finansowego osób indywidualnych w świetle badań własnych na tle sytuacji w Polsce	87
2.2.1. Poziom wyposażenia osób indywidualnych w rachunki bankowe	87
2.2.2. Skala korzystania z bankowych usług rozliczeniowych	99

2.2.3. Oszczędności osób indywidualnych	106
2.2.4. Skala i jakość zadłużenia jako czynniki wykluczenia finansowego.	112
2.2.5. Poziom wyposażenia osób indywidualnych w produkty ubezpieczeniowe	119
2.3. Specyfika wykluczenia finansowego osób indywidualnych w świetle badań własnych	126
2.3.1. Świadomość i przymusowość wykluczenia finansowego.	126
2.3.2. Trwałość i pierwotność wykluczenia finansowego	137
2.3.3. Poziomy wykluczenia finansowego	142
2.4. Skala wykluczenia finansowego w Polsce na tle innych krajów	149
2.5. Podsumowanie	159
3. Rozwiązania w zakresie dostarczania produktów i usług finansowych gospodarstwom domowym o niskich dochodach	165
3.1. Specyfika mikrofinansów jako subdyscypliny finansów	165
3.2. Podejście instytucjonalne w ramach mikrofinansów	175
3.3. Dobrobytowe (welfarystyczne) podejście w ramach mikrofinansów i rola państwa w tym zakresie	200
3.4. Finanse społeczne jako szczególny obszar finansów.	219
3.5. Perspektywy rozwoju mikrofinansów w świetle tendencji rozwoju rynku usług finansowych dla gospodarstw domowych	227
3.6. Podsumowanie	233
4. Narzędzia finansowe sprzyjające włączeniu finansowemu osób o niskich dochodach.	237
4.1. Specyfika narzędzi finansowych dla osób o niskich dochodach	237
4.2. Narzędzia depozytowe i płatnicze	249
4.3. Narzędzia kredytowo-pożyczkowe	264
4.3.1. Narzędzia przeznaczone na finansowanie potrzeb osobistych	264
4.3.2. Narzędzia przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby o niskich dochodach	277
4.4. Narzędzia ubezpieczeniowe	282
4.5. Narzędzia inwestycyjne	285

4.6. Doradztwo finansowe jako forma wsparcia dla osób o niskich dochodach	289
4.7. Podsumowanie	296
Zakończenie	301
Załącznik	309
Bibliografia	313
Akty prawne, dokumenty	313
Źródła internetowe	314
Opracowania zwarte, artykuły, komentarze	316
Spis tabel	329
Spis rysunków	331
Summary	335